

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЩОДО ПОСТАЧАННЯ МЕДИЧНОГО МАЙНА
ДЛЯ ПОТРЕБ ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ ПІДРОЗДІЛІВ ОБОРОНИ ДЛЯ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

*Шпичак О. С., Подгайний Г. Я., Шевченко В. О., Яковенко В. К.,
Журавель І. О., Фетісова О. Г.*

**Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації
Національного фармацевтичного університету,
м. Харків, Україна
promek-ipksf@nuph.edu.ua**

Вступ. З початком збройної агресії та широкомасштабного вторгнення російської федерації проти народу України в системі медичного забезпечення відбулись певні зміни, відповідно до яких військові медики і фармацевти з перших хвилин військових дій організували свою діяльність таким чином, що дозволило уникнути непомірних втрат на полі бою, під час евакуації та у шпиталях. Поряд з цим, також було виявлено недостатній контроль якості медичних засобів, що передаються для потреб тактичної медицини підрозділів Сил оборони, застарілі вимоги щодо обліку, звітності та списання медичних засобів, недостатня забезпеченість бойових медиків засобами, необхідними для надання допомоги на їхньому рівні та ін.

З метою вирішення вищезначених проблем, нагальним завданням Кабінету Міністрів України, Міністерства оборони України, Міністерства охорони здоров'я України та підпорядкованих їм органів Державного самоврядування стало впровадження військово-медичних стандартів, наближених до стандартів медичного забезпечення Збройних Сил держав – членів НАТО.

Слід відзначити, що опрацювання та впровадження стандартів медичного забезпечення (військово-медичних стандартів) в практику постачання медичного майна, як складової медичного забезпечення Збройних Сил України, в силу певних об'єктивних причин, не в повній мірі відповідають сучасним вимогам, що підкреслює актуальність проведення наукових досліджень у даному напрямку.

Мета дослідження. Вивчення стану забезпечення військових потреб у лікарських засобах та виробів медичного призначення в Збройних Силах України.

Методи дослідження. В роботі використано законодавчі та нормативно-правові акти України з питань охорони здоров'я військовослужбовців, забезпечення їх потреб у лікарських засобах та виробів медичного призначення; відомчі керівні документи з питань постачання медичного майна, медичного забезпечення Збройних Сил України, а також наукові публікації, присвячені питанням постачання медичного майна для вітчизняних військовослужбовців. Методи дослідження: бібліографічний, аналітичний, прогностичний, методи системного підходу та узагальнення інформації.

Результати. На основі проведеного аналізу, встановлено, що стандартизація медичного забезпечення військовослужбовців є одним із ключових та ефективних механізмів впливу держави на якість надання медичної допомоги військовослужбовцям Збройних Сил України та інших складових сил оборони, спрямованих на досягнення високого ступеня упорядкованості в системі військової охорони здоров'я шляхом розроблення та впровадження норм, вимог, правил, технологій, робіт і послуг, що в ній застосовуються.

Ефективність охорони здоров'я військовослужбовців та якість надання медичної допомоги пораненим, ураженим, травмованим і хворим військовослужбовцям, окрім відповідної підготовки медичного персоналу та підготовки військовослужбовців з тактичної медицини, залежать від належного забезпечення стаціонарних та мобільних військово-медичних закладів і медичних підрозділів військових частин необхідним медичним майном та комплектно-табельним оснащенням. Засоби надання першої медичної (домедичної) допомоги забезпечують збереження життя поранених на полі бою в перші хвилини після ураження. З цією метою, відповідно до стандартів НАТО, у Збройних Силах України розроблено та впроваджено низку нормативних документів щодо забезпечення медичним майном і комплектно-табельним оснащенням на підставі яких, стандарт НАТО вважається запровадженим. Зокрема, до таких нормативних документів відносяться:

- Збірник описів комплектів медичного майна для військових частин та закладів Збройних Сил України і Порядок переформування комплектів медичного майна. Наказ Генерального Штабу Збройних Сил України (зі змінами);

- Перелік лікарських засобів та виробів медичного призначення, які повинні бути в складі аптечок медичних загальновійськових індивідуальних, аптечки автомобільної загальновійськової, наплічника медичного загальновійськового санітара та наплічника медичного загальновійськового санітарного інструктора. Наказ МОЗ України від 05.01.2017 р. № 6 (зі змінами);

- Про організацію забезпечення потреб донорською кров'ю та компонентами крові в умовах воєнного стану. Наказ МОЗ України від 7.03.2022 р. № 424;

- Методичні рекомендації «Військові санітарні транспортні засоби. Класифікація та загальні медико-технічні вимоги». Затверджені ТВО командувача Медичних сил Збройних Сил України від 10.02.2022 р.;

- Методичні рекомендації «Ноші, опори для нош та засоби їх кріплення. Загальні технічні вимоги». Затверджені ТВО командувача Медичних сил Збройних Сил України від 10.02.2022 р.

Після впровадження «Стандарту підготовки з тактичної медицини» в систему підготовки для усіх військовослужбовців, бойових і старших бойових медиків, значно поліпшилась обізнаність медичного і немедичного особового складу військ щодо найбільш загрозливих для життя поранених (уражених) військовослужбовців факторів бойової травми, а навчання особового складу методам надання першої медичної (домедичної) допомоги з використанням

індивідуальних і групових медичних комплектів нового вмісту за зразком НАТО сприяло поліпшенню якості надання медичної допомоги на догоспітальному етапі та зниженню смертності військовослужбовців.

Підсумовуючи, слід відзначити, що стандарти медичного забезпечення за зразками НАТО поступово опрацьовуються та впроваджуються у вітчизняну практику постачання медичного майна в Збройних Силах України, а питання щодо контролю якості за медичними засобами, які постачаються у війська, системи обліку медичного майна, осучаснення номенклатури лікарських засобів, які входять до комплектно-табельного оснащення також потребують значної уваги.

Висновки. Зважаючи на особливий стан щодо надання медичної допомоги військовослужбовцям в умовах бойових дій, які кардинально відрізняються від умов мирного часу, необхідним є опрацювання системи військово-медичних стандартів для надання медичної допомоги військовослужбовцям та забезпеченням засобами тактичної медицини особового складу та медиків Сил Оборони. У зв'язку з цим, на сучасному етапі слід інтенсифікувати напрямки щодо набуття сумісності з системою медичного забезпечення збройних сил держав-членів НАТО.

Список джерел інформації

1. Лівінський В. Г. Стандартизація медичного забезпечення у Збройних Силах України: стан та перспективи розвитку / В. Г. Лівінський, В. О. Жаховський, А. В. Швець, О. М. Іванько, Д. В. Ковида // Український військово-медичний журнал К. – 2023. – № 4-ст. 21-34.
2. Вісім проблем тактичної медицини в Силах оборони. Звернення волонтерського руху до воєнного керівництва/ Українська правда. – Режим доступу - <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/07/26/7412922/>
3. Країни НАТО дослухаються до досвіду наших бойових медиків і тому оновлюють свої стандарти – Тетяна Остащенко / Армія Inform. – Режим доступу: <https://armyinform.com.ua/2023/08/02/krayiny-nato-dosluyutsya-do-dosvidu-nashyh-bojovyh-medykiv-i-tomu-onovlyuyut-svoyi-standarty-tetyana-ostashhenko/>